

Sygn. akt VIII U 989/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2019 r. w Gliwicach

sprawy A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o uchylenie decyzji

na skutek odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 17 kwietnia 2019 r. **nr** (...)

- zmienia częściowo zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej A. K. prawo do przeliczenia emerytury przyznanej decyzją z dnia 19 czerwca 2013 roku w ten sposób, że wysokość świadczenia zostanie obliczona z pominięciem przepisu art. 25 ustęp 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – począwszy od dnia 21 marca 2019 roku;
- w pozostałej części odwołanie oddała.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek

sygn. akt VIII U 989/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 kwietnia 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonej A. K. uchylenia decyzji z dnia 19 czerwca 2013 roku i stwierdził jej wydanie z naruszeniem prawa.

W odwołaniu ubezpieczona domagała się zmiany zaskarżonej decyzji przez wznowienie postępowania i uchylenie decyzji z 19 czerwca 2013 roku oraz przeliczenia emerytury z zastosowaniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019 roku.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. K. urodziła się w dniu (...).

Decyzją z dnia 14 listopada 2008 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od dnia 1 listopada 2008 roku na podstawie art. 46 w zw. z art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Decyzją z dnia 19 czerwca 2013 roku organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego od 14 czerwca 2013 roku. Wysokość świadczenia ustalono z zastosowaniem przepisu art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tj. z pomniejszeniem wysokości świadczenia obliczonego na zasadach art. 25 i 26 ustawy emerytalno-rentowej o kwotę będącą sumą kwot już wypłaconych emerytur.

W dniu 11 marca 2019 roku ubezpieczona wniosła o przeliczenie emerytury z zastosowaniem art. 25 ust. 1b ustawy emerytalno-rentowej oraz o obliczenie emerytury bez zastosowania tego przepisu.

Po rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2019 roku wznowił postępowanie w sprawie emerytury przyznanej decyzją z dnia 23 października 2013 roku. Następnie zaskarżoną decyzją z dnia 17 kwietnia 2019 roku odmówił ubezpieczonej A. K. uchylecia decyzji z dnia 19 czerwca 2013 roku i stwierdził jej wydanie z naruszeniem prawa. W uzasadnieniu podał, że zgodnie z art. 146 § 1 k.p.a. uchyleneie decyzji z powodu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, na podstawie, którego została wydana decyzja, nie może nastąpić jeżeli od dnia, w którym została doręczona decyzja upłynęło 5 lat. Od doręczenia decyzji z dnia 19 czerwca 2013 roku upłynęło 5 lat i nie ma możliwości jej uchylecia.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie akt organu rentowego.

Sąd zważył, co następuje:

odwołanie było częściowo zasadne.

W dniu 6 marca 2019 roku Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok w sprawie P 20/16. Został on opublikowany w dzienniku ustaw z dnia 21 marca 2019 roku – Dz.U. z 2019r., poz. 539. W wyroku tym Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018r., poz. 1270 oraz z 2019r., poz. 39), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...) roku kobiet, które przed 1 stycznia 2013 roku nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Przepis art. 25 ust.1b ustawy emerytalnej został dodany przez art. 1 pkt 6b ustawy z 11 maja 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012r., poz.637) z dniem 1 stycznia 2013 roku.

Stanowi on, że jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę częściową lub emeryturę na podstawie przepisów art. 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2018r., poz. 967), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Zgodnie z art. 190 ust. 1 i ust. 3 zdanie pierwsze Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Wchodzą w życie, co do zasady z dniem ogłoszenia. W judykaturze podkreśla się, że ogłoszenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego we właściwym organie publikacyjnym jest równoznaczne z utratą mocy obowiązującej zakwestionowanego aktu normatywnego lub jego przepisu wyłącznie w zakresie określonym w sentencji wyroku. Wejście orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w życie powoduje co do

zasady utratę mocy obowiązującej zakwestionowanego przepisu ze skutkiem *ex tunc* (wstecz) czyli tak, jak gdyby dany przepis nigdy nie obowiązywał. Skutki prawne w stosunku do wydanych decyzji lub orzeczeń, w następstwie stwierdzenia niekonstytucyjności ustawy powstają *ex tunc*. Od tej zasady istnieją wyjątki między innymi określone w art. 190 ust. 3 Konstytucji RP, z którego wynika, że wejście w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego może być odroczone na okres do osiemnastu miesięcy jeśli chodzi o ustawę, czy też dwunastu miesięcy w przypadku innego aktu normatywnego. Innym wyjątkiem od zasady wstecznej mocy obowiązującej orzeczeń Trybunału jest sytuacja, w której skuteczność wyroku Trybunału Konstytucyjnego *ex tunc* naruszałaby zasadę ochrony praw słuszenie nabytych (wyrok Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2011 roku., II CSK 335/10, Lex nr 787045).

Zgodnie z przepisem art. 190 ust. 4 Konstytucji RP orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania. Decyzja z dnia 19 czerwca 2013 roku jest ostateczną decyzją administracyjną. Wznowienie postępowania dotyczącego tej decyzji mogło zostać przeprowadzone w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Zgodnie z przepisem art. 145 a § 1 k.p.a. można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja. Po myśli art. 145a § 2 k.p.a. w sytuacji określonej w § 1 skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

W niniejszej sprawie nie było sporne, że skarga o wznowienie postępowania została wniesiona przez ubezpieczoną w terminie określonym przez przepis art. 145a § 2 k.p.a. W związku z powyższym organ rentowy na podstawie art. 149 § 1 k.p.a. wydał postanowienie o wznowieniu postępowania. Następnie zaskarżoną decyzją odmówił uchylenia decyzji z dnia 19 czerwca 2013 roku i stwierdził, że została ona wydana z naruszeniem prawa. Podstawą prawną w tym zakresie był przepis art. 151 § 2 k.p.a. w zw. z 146 § 1 k.p.a. Przepisy te nakazują wydanie decyzji odmawiającej uchylenia decyzji, która została wydana na podstawie przepisu co do, którego Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją, ale od jej doręczenia upłynęło 5 lat. W takim wypadku stwierdza się jedynie wydanie decyzji objętej skargą o wznowienie postępowania z naruszeniem prawa.

W ocenie sądu zaskarżona decyzja z dnia 17 kwietnia 2019 roku jest prawidłowa co do odmowy uchylenia decyzji z dnia 19 czerwca 2013 roku ponieważ znajduje oparcie w przepisach prawa. Organ rentowy nie miał innej możliwości wzruszenia ostatecznej decyzji z dnia 19 czerwca 2013 roku.

Ponieważ ubezpieczona wniosła także o obliczenie świadczenia z pominięciem niekonstytucyjnego przepisu art. 25 ust. 1b ustawy emerytalno-rentowej należy mieć na uwadze przepis art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Stanowi on, że w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Przepis art. 114 ust. 1e zakreśla terminy do ponownego ustalenia wysokości świadczenia jednak nie stosuje się go - z mocy art. 114 ust. 1f - jeżeli osoba zainteresowana nabydzie prawo do świadczenia w wyższej wysokości. W ocenie sądu publikacja wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 roku w sprawie P 20/16, która miała miejsce w dniu 21 marca 2019 roku była ujawnieniem nowej okoliczności polegającej na niezgodności z Konstytucją RP przepisu art. 25 ust. 1b ustawy emerytalno-rentowej w odniesieniu do kobiet urodzonych w (...) roku, które przed 1 stycznia 2013 roku nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy. W związku z powyższym sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku. Zgodnie z przepisem art. 133 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej prawo do przeliczenia emerytury przyznano od 21 marca 2019 roku tj. od daty publikacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z uwzględnieniem, że ubezpieczona wniosek do ZUS złożyła w marcu 2019 roku. Brak podstaw do obliczenia emerytury z powszechnego wieku emerytalnego z pominięciem art. 25 ust. 1b ustawy za wcześniejszy okres.

Bez znaczenia było w sprawie czy emerytura z powszechnego wieku emerytalnego obliczona z pominięciem przepisu art. 25 ust. 1b ustawy emerytalno-rentowej będzie świadczeniem korzystniejszym od wcześniejszej emerytury. Ubezpieczona ma co do zasady prawo do przeliczenia emerytury z powszechnego wieku emerytalnego na podstawie przepisu art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jeśli okaże się, że emerytura wcześniejsza jest świadczeniem korzystniejszym będzie ona wypłacana na podstawie art. 95 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek